

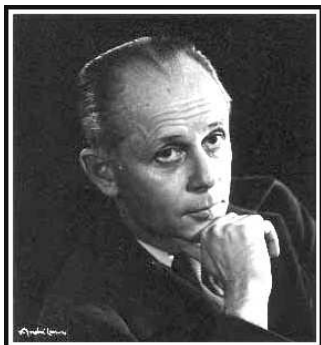
Zaujímavý rok 2012 s podnetnými jubileami

Chcem vás upozorniť, že v roku 2012 budú mať okrúhle výročia narodenia alebo úmrtia (deliteľné piatimi) mnohé význačné osobnosti kultúrneho života. Uvedme aspoň niekoľko údajov o týchto príležitostiach: **G. Galilei (1564–1642)**, **J.A. Komenský (1592–1670)**, **T.G. Masaryk (1850–1937)**, **L. Pasteur (1822–1895)**, **N. Bohr (1855–1962)**, **W. von Braun (1912–1977)**. Ale aj **F. Saleský (1567–1622)**, **I. Newton (1643–1727)**, **L. van Beethoven (1770–1827)**, **A. Rodin (1840–1917)**, **M. Planck (1858–1947)** a **Matka Terézia z Kalkaty (1910–1997)**.

Zvlášť si chceme pripomenúť, aj uvedením ich podobeniek a niektorých myšlienok, tri významné osobnosti, ktoré zanechali podnetný odkaz aj pre 21. storočie.

Blaise **PASCAL (19.6.1623–19.8.1662)**, francúzsky matematik, fyzik, filozof, spisovateľ, opísal hydrostatický paradox, zákon spojených nádob a princíp hydraulického lisu. Dokázal, že tlak vzduchu závisí od nadmorskej výšky, teploty a vlhkosti vzduchu. V teórii čísiel odhalil základné pravidlá deliteľnosti, skúmal kužeľosečky, poznal usporiadanie kombinačných čísel. Vedel, že matematikou sa nedokáže všetko, ale čo sa dokáže, to je jednoznačné. Uznal, že príroda zjavne manifestuje Boha, ale zároveň ho aj skrýva. Jeho *Penseés – Myšlienky* vynikajú silou predstavivosti i expresivitou. *Celá naša dôstojnosť spočíva v myslení. V ňom sa musíme vzopnúť, nielen v priestore a čase, ktoré nedokážeme naplniť. Usilujme sa teda, aby sme mysleli správne. V tom je princíp mravnosti.*

Jeho otec bol Maďar, matka bola Rakúšanka. **Hans SELYE (26.1.1907–16.10.1982)** sa narodil vo Viedni. Študoval na benediktínskom gymnáziu v Komárne, medicínu v Prahe, ale aj v Paríži a v Ríme. Odišiel do Ameriky (1931), pôsobil na univerzite v Montreale a viedol tam aj *Ústav experimentálnej medicíny a chirurgie*. Lekár a biofyzik, autor teórie stresu, odhalil negatívne vplyvy modernej technologickej spoločnosti na zdravie človeka. Do medicíny zaviedol pojmy: *všeobecný adaptačný syndróm, adaptačná energia (miera odolnosti organizmu), choroba z adaptácie, lokálny stres*. Oceňoval aj ľudskú statočnosť a šľachetnosť. *K najvyšším a najmohutnejším zážitkom človeka patrí schopnosť uvažovať a aspoň čiastočne chápať harmonickú eleganciu prírody... Tvorivé myslenie je najviac povznášajúca činnosť ľudského mozgu a prináša najviac uspokojenia.*

Carl Friedrich WEIZSÄCKER (28.6.1912–28.4.2007) vyštudoval fyziku na univerzite v Berlíne, Göttingene a Lipsku (1929–1933). Nemecký fyzik, filozof, teoretik vedy a mnohostranný mysliteľ už v mladosti vytušil, že človek a príroda sú nejakým spôsobom spojené. Zažil aj hľadanie vlastnej náboženskej skúsenosti (ovplyvnený novozákonnou *Rečou na hore* spoznal indikatív blahoslavenstiev na rozdiel od imperatívu príkazov). Zdá sa, že nemusíme poprieť vieru pre poznanie, nemusíme poprieť Boha, aby sme zachránili človeka. Zosúladenie prírodovedného poznania a náboženskej zjavenej skúsenosti môže viesť k hlbšiemu porozumeniu vedy a kresťanstva. *Špecifikom európskej kultúry je predovšetkým trojaké antické dedičstvo: grécke myslenie, kresťanská viera, rímske právo... Tolerancia ako neutralita voči pravde je zhubná... Tolerancia ako tvorba priestoru, kde možno pravdu nájsť a prijať, je nevyhnutná.*

Spomienky sú aj na to, aby nám ukazovali smer a pomáhali vykročiť vpred.

(dmj)